Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0525U000064

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 17-02-2025

Статус: Підтверджена МОН

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ МОН №621 від 24.04.2025

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Любовець Надія Іванівна

2. Nadiia I. Liubovets

Кваліфікація: к.і.н., с.н.с., 07.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 27.00.03

Назва наукової спеціальності: Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 25-02-2025

Спеціальність за освітою: історія

Місце роботи здобувача: Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

Код за ЄДРПОУ: 05417058

Місцезнаходження: проспект Голосіївський, буд. 3, Київ, 03039, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 26.165.01

Повне найменування юридичної особи: Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

Код за ЄДРПОУ: 05417058

Місцезнаходження: проспект Голосіївський, буд. 3, Київ, 03039, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

Код за ЄДРПОУ: 05417058

Місцезнаходження: проспект Голосіївський, буд. 3, Київ, 03039, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 13.41.23, 13.41.09, 03.81.31, 03.81.37

Тема дисертації:

1. Становлення української мемуарної традиції: історикобібліографічне дослідження

2. Formation of the Ukrainian Memoir Tradition: Historical and Bibliographic Study

Реферат/анотація:

1. У дисертаційному дослідженні в контекстах багатовимірності аналізуються типові риси українських мемуарів як важливого культурно-історичного феномену та пам'ятки вітчизняної рукописної і книжкової спадщини. Їх величезний кількісний, жанровий і тематичний діапазон до нашого часу вповні ще не опрацьований і не систематизований вітчизняними книгознавцями і бібліографознавцями, що вимагає ґрунтовного історико-бібліографічного дослідження. Під поняттям «українська мемуарна традиція» в дисертації розуміється культурно-історичне явище, яке бере початок з далеких часів і триває до сьогодення, охоплюючи розвиток, збереження та побутування різножанрових мемуарних текстів на українських теренах. Вона формувалася під впливом історичних епох, суспільно-політичних умов, культурних потреб і національних пріоритетів, відіграючи важливу роль у передачі історичного досвіду, національної пам'яті та сприяючи формуванню ідентичностей в українському суспільстві. Історіографічний аналіз свідчить про основні підходи до вивчення мемуарів, зокрема: історико-бібліографознавчий, історико-джерелознавчий, літературознавчий, культурологічний, інформаційно-комунікативний. Останній набув особливої

актуальності у зв'язку із сучасними технологічними змінами, що призвели до значних трансформацій у гуманітарних науках (Digital Humanities). Основою для дослідження стали мемуари, опубліковані в періодичних виданнях, які згуртовували представників національної інтелектуальної еліти, що надавало часописам особливої ваги. Мемуари відігравали важливу роль у політичному та культурному розвитку країни, відображаючи погляди суспільних груп і взаємодію особистості та суспільства. Для дослідження безперервності української мемуарної традиції проаналізовано найбільш важливі, знакові та показові мемуарні тексти, що ілюструють питомі риси української мемуарної традиції як багатовимірного культурно-історичного феномену та важливого складника національної культурної спадщини. Виокремлено основні маркери, що розкривають специфіку й потенціал феномену мемуарів у різні історичні періоди: жанри, автори, інтенції, «герої», види комунікативних зв'язків, тематичні спрямування, – що дало змогу з'ясувати основні етапи еволюції вітчизняної мемуарної творчості, характерні риси, європейський контекст. Визначено ранньомодерний етап (Козацька доба), період Українського національного відродження (перша половина XIX ст. – початок XX ст.), Першої світової війни та Української революції (1917–1921 рр.), боротьби національного та радянського дискурсів в українському мемуарному просторі (1920–1930-ті рр.). Загалом еволюція української мемуарної традиції відображає важливі соціально-політичні зміни, що визначають склад авторів, інтенції, тематику та жанрові особливості мемуарів, а також їх роль у формуванні історичної свідомості та національної ідентичності.

2. The dissertation research analyzes, in the context of multidimensionality, the typical features of Ukrainian memoirs as an important cultural-historical phenomenon and a monument of the national manuscript and book heritage. Their vast quantitative, genre, and thematic range remains largely unexplored and unsystematized by domestic book scholars and bibliographers, necessitating a thorough historical and bibliographic study. In the dissertation, the concept of the "Ukrainian memoir tradition" is understood as a cultural-historical phenomenon that originates from ancient times and continues to the present day, encompassing the development, preservation, and existence of diverse memoir texts in Ukrainian territories. This tradition has been shaped by historical epochs, socio-political conditions, cultural needs, and national priorities, playing a crucial role in transmitting historical experience, preserving national memory, and contributing to the formation of identities in Ukrainian society. Historiographical analysis reveals the main approaches to studying memoirs, including historical-bibliographic, historical-source studies, literary, cultural, and informational-communicative perspectives. The latter has gained particular relevance in light of contemporary technological changes that have led to significant transformations in the humanities (Digital Humanities). The research is based on memoirs published in periodicals that brought together representatives of the national intellectual elite, which added special significance to these publications. Memoirs played a crucial role in the political and cultural development of the country, reflecting the views of social groups and the interaction between individuals and society. To explore the continuity of the Ukrainian memoir tradition, the study analyzes the most important, iconic, and representative memoir texts that illustrate the inherent features of the Ukrainian memoir tradition as a multidimensional cultural-historical phenomenon and a vital component of national cultural heritage. Key markers that reveal the specificity and potential of the memoir phenomenon in different historical periods have been identified: genres, authors, intentions, «heroes», types of communicative connections, and thematic directions. This approach has enabled the identification of the main stages of the evolution of Ukrainian memoir writing, its characteristic features, and its European context. The study defines the early modern period (the Cossack era), the period of the Ukrainian national revival (the first half of the 19th century – early 20th century), World War I and the Ukrainian Revolution (1917–1921), and the struggle between national and Soviet discourses in the Ukrainian memoir space (1920s–1930s). Overall, the evolution of the Ukrainian memoir tradition reflects significant socio-political changes that determine the composition of authors, intentions, themes, and genre characteristics of memoirs, as well as their role in shaping historical consciousness and national identity.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Любовець Н.І. Українська мемуарна традиція: еволюція у вимірах часу (XII ст. – перша третина XX ст.) : монографія / Н. І. Любовець ; відп. ред. Л. І. Буряк ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. –Київ, 2024. 504 с. Url: https://doi.org/10.15407/r_nbuv.0004936
- 2. Любовець Н. І. Мемуари як інформаційно-комунікативний ресурс: сучасний вимір репрезентацій. Українська біографіка XXI століття: мозаїка контекстів і форм: колективна монографія. Київ: НБУВ, 2021.С. 65–92. Url: http://irbis-nbuv.gov.ua/everlib/item/er-0004200
- 3. Любовець Н. Мемуари (спогади) як джерело біографічних досліджень. Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. 2009. Вип. 24. С. 277–291. Url: http://irbis-nbuv.gov.ua/everlib/item/er-0000000390
- 4. Любовець Н. І. Вивчення мемуарів як історичного та біографічного джерела: до історіографії проблеми. Українська біографістика. 2010. Вип. 7. С. 66–104. Url: http://ub.nbuv.gov.ua/doc/ubi_2010_7_5
- 5. Любовець Н. Класифікація мемуарів у контексті біографічного джерелознавства. Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В І. Вернадського. 2010. Вип. 28. С. 493–507. Url: http://irbis-nbuv.gov.ua/everlib/item/er-0000000391
- 6. Любовець Н. І. Українська мемуаристика XII–XVIII ст.: біографічна складова. Українська біографістика. 2011. Вип. 8. С. 51–97. Url: http://ub.nbuv.gov.ua/doc/ubi_2011_8_4
- 7. Любовець Н. Спогади на сторінках часопису "Киевская старина" в контексті еволюції української мемуаристики. Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. 2011. Вип. 31. С. 476–499. Url: http://irbis-nbuv.gov.ua/everlib/item/er-0000000392
- 8. Любовець Н. І. Основні тенденції розвитку мемуаристики Буковини (кінець XIX ст. - 30-ті роки XX ст.). Українська біографістика. 2012. Вип. 9. С. 65– 89. Url: http://ub.nbuv.gov.ua/doc/ubi_2012_9_4
- 9. Любовець Н. Особливості розвитку мемуаристики Галичини в кінці XIX – першій третині XX ст. Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. 2012. Вип. 34. С. 501–516. Url: http://irbis-nbuv.gov.ua/everlib/item/er-0000000393
- 10. Любовець Н. Українські мемуари в сучасному інформаційному просторі. Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В І. Вернадського. 2013. Вип. 37. С. 602–615. Url: http://irbis-nbuv.gov.ua/everlib/item/er-0000000394
- 11. Любовець Н. І. Мемуари як складова електронних ресурсів бібліотек: світовий досвід та перспективи створення вітчизняного електронного ресурсу "Українська мемуаристика". Українська біографістика. 2013. Вип. 10. С. 417–430. Url: http://ub.nbuv.gov.ua/doc/ubi_2013_10_27
- 12. Любовець Н. І. Мемуарний потенціал ресурсів бібліотечного краєзнавства. Українська біографістика. 2015. Вип. 12. С. 359–376. https://doi.org/10.15407/ub.12.359
- 13. Любовець Н. Мемуари про події на Буковині часів Першої світової війни та національно-визвольних змагань 1917 –1921 рр. Дрогобицький краєзнавчий збірник. 2015. Вип. Спец.вип. 2. С. 405–413. Url: http://irbis-nbuv.gov.ua/everlib/item/er-0000000395
- 14. Любовець Н. І. Новітня історіографія вітчизняної мемуаристики: до проблеми термінології та класифікації. Українська біографістика. 2016. Вип. 13. С. 28-50. https://doi.org/10.15407/ub.13.028

- 15. Любовець Н. І. Мемуарій Української революції (1917–1921 рр.): автори та жанри. Українська біографістика. 2017. Вип. 15. С. 260–286. https://doi.org/10.15407/ub.15.260
- 16. Любовець Н. І. Мемуарна складова академічного збірника "За сто літ": основні жанри та сюжети. Українська біографістика. 2019. Вип. 17. С. 93–112. https://doi.org/10.15407/ub.17.093
- 17. Любовець Н. І. Бібліографія українських мемуарів: досвід та сучасні виклики. Українська біографістика. 2019. Вип. 18. С. 195–212. https://doi.org/10.15407/ub.18.195
- 18. Любовець Н. І. Видавничі серії українських мемуарів у контексті соціальних комунікацій. Українська біографістика. 2020. Вип. 19. С. 101–120. https://doi.org/10.15407/ub.19.101
- 19. Любовець Н.І. Сучасні трансформації мемуарного простору: загальний та локальний вимірю. Українська біографістика. 2020. Вип. 20. С. 172–189. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/everlib/item/er-0004089
- 20. Любовець Н. І. Істпартівський дискурс в українському мемуарному наративі 20–30-х років XX ст. Українська біографістика. 2021. Вип. 21. С. 210–230. https://doi.org/10.15407/ub.21.210
- 21. Любовець Н. Перша світова війна 1914–1918 рр. у мемуарній репрезентації. Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. 2022. Вип. 64. С. 196–211. https://doi.org/10.15407/np.64.196
- 22. Любовець Н. І. Українські мемуари на сторінках часопису "Основа": автори та жанри. Рукописна та книжкова спадщина України. 2024. № 2(33). С. 130–142. doi: https://doi.org/10.15407/rksu.33.130 (Web of Science, Scopus)
- 23. Любовець Н. І. Мемуари у фокусі досліджень вчених діаспори: за матеріалами часопису «Український історик». Український історичний журнал. 2024. № 8(578). С. 190–204. https://doi.org/10.15407/uhj2024.08.190 (Web of Science, Scopus).
- 24. Любовець Н. І. Спогади на сторінках «Літопису Червоної Калини»: джерелознавчий та інформаційно-комунікативний вимір. Рукописна та книжкова спадщина України. 2024. № 4 (35).С. 236–250. (Web of Science, Scopus)
- 25. Любовець Н. Мемуари на сторінках «Літературно-наукового вістника» (1922-1932 рр.) у контексті еволюції української мемуарної традиції. European philosophical and historical discourse. 2024. V. 10. Iss. 1. P. 5–13. https://doi.org/10.46340/ephd.2024.10.1.1
- 26. Любовець Н. І. Університетські часописи др. пол. XIX ст. в еволюції української мемуарної традиції. Бібліотека. Наука. Комунікація. Актуальні питання збереження та інноваційного розвитку наукових бібліотек : матеріали Міжнародної наукової конференції (Київ, 3–5 жовтня 2023 р.) /відп. ред. О. М. Василенко. Київ: НБУВ, 2023. С. 605–608.

Наукова (науково-технічна) продукція: наукові публікації

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0113U001146, 0116U003165, 0119U000133, 0122U000640

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гирич Ігор Борисович

2. Igor B. Gyrych

Кваліфікація: д.і.н., професор, 07.00.06, 032

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1949-3322

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут української археографії та джерелознавства імені М. Грушевського Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 16292950

Місцезнаходження: вул. Трьохсвятительська, буд. 4, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Демуз Інна Олександрівна

2. Inna O. Demuz

Кваліфікація: д. і. н., професор, 07.00.06, 27.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна наукова сільськогосподарська бібліотека Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00496797

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, буд. 10, Київ, 03127, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ясь Олексій Васильович

2. Oleksii V. Yas

Кваліфікація: д. і. н., член-кор. НАН України, 07.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут історії України Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05416981

Місцезнаходження: вул. М. Грушевського, буд. 4, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Дубровіна Любов Андріївна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Дубровіна Любов Андріївна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Удовик В. М.
Реєстратор	УкрІНТЕІ
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна

